



MỘT SỐ RỦI RO VÀ BIỆN PHÁP PHÒNG NGỪA KHI GIAO KẾT HỢP ĐỒNG VỚI DOANH NGHIỆP TRUNG QUỐC

Luật sư Bùi Văn Thành

Hội đồng Khoa học pháp lý, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

Trưởng Văn phòng Luật sư Mặt Trời Mới

Điện thoại: 0913528877 Email: cheif@newsunlaw.vn

NÊN HIỂU DOANH NGHIỆP TRUNG QUỐC TRONG BỐI CẢNH ĐẶC THÙ

- Nước láng giềng
- Nước lớn
- Đối tác thương mại lớn, thị trường lớn
- Quan hệ đối tác hợp tác chiến lược toàn diện
- Chiến lược của Trung Quốc: Vành đai con đường
- Ảnh hưởng bởi một số sự kiện chính trị
- Vấn đề về chất lượng hàng Trung Quốc
- Đầu tư Trung Quốc vào Việt Nam tăng
- Chuyển dịch đầu tư FDI tại Trung Quốc sang Việt Nam tăng

I. RỦI RO DO KHÁC BIỆT QUAN NIỆM VỀ GIÁ TRỊ

- Phương thức tiếp cận vấn đề và giải quyết vấn đề khác nhau
 - Yêu cầu về lợi nhuận cao
 - Yêu cầu thu hồi vốn nhanh
 - Hay thay đổi, hay mặc cả
 - Không nói thẳng, nói trực tiếp
- => Nên hiểu rõ sự khác biệt về quan niệm giá trị đối với doanh nghiệp
Trung Quốc

II. RỦI RO DO THIẾU HIỂU BIẾT VỀ ĐỐI TÁC

1. Rủi ro do không hiểu rõ về pháp nhân

- Pháp nhân Trung Quốc
- Pháp nhân FDI người Hoa tại Trung Quốc
- Pháp nhân là Công ty off shore
- Pháp nhân FDI người Hoa đầu tư tại Việt Nam
- Pháp nhân đầu tư “chui” tại Việt Nam

2. Rủi ro do không xác định đúng chủ thể ký kết

Tình huống:

- Công ty V Việt Nam là bên xuất khẩu
 - Thương lượng, thanh toán phí vận chuyển trả trước với Công ty M Trung Quốc
 - Người vận chuyển là Công ty P Việt Nam, không ký phát vận đơn
 - Công ty C là bên nhập khẩu không nhận được hàng do Công ty M giữ vận đơn gốc
- => Phải xác định rõ chủ thể giao dịch.

3. Rủi ro do không hiểu rõ về thành ý giao dịch, năng lực tài chính của doanh nghiệp TQ sẽ giao kết hợp đồng:

- Tình huống:

- Công ty T Việt Nam ký hợp đồng mua thép phế liệu với Công ty A Nhật Bản do người Trung Quốc là chủ sở hữu

- Thanh toán bằng LC

- Điều kiện thanh toán khi Ngân hàng mở LC nhận được bộ chứng từ thanh toán do Ngân hàng thụ hưởng LC cung cấp

- Toàn bộ chứng từ thanh toán giả mạo

- Phát sinh nhiều trong hợp đồng nhập khẩu phế liệu

=> Phải xác định rõ thành ý giao dịch, năng lực tài chính.

4. Công ty Trung Quốc đầu tư “chui” tại Việt Nam:

- Chủ sở hữu trên giấy chứng nhận đăng ký doanh nghiệp
- Chủ thực sự, người quyết định là người Trung Quốc
- Ngược lại, chủ thực sự người Trung Quốc bị người Việt Nam được “đầu tư chui” hắt cẳng.

=> Phải xác định rõ hiệu lực hợp đồng và khả năng thực hiện hợp đồng.

Biện pháp phòng ngừa: xác minh, kiểm tra qua:

- **Tổ chức dịch vụ cung cấp thông tin**
- **Tổ chức hiệp hội ngành nghề**
- **Kiểm tra thực tế về pháp nhân và giao dịch**
- **Cổng thông tin điện tử về doanh nghiệp, thuế, hải quan...**
- **Cơ quan đại diện Việt Nam tại Trung Quốc**
- **Đại sứ quán, lãnh sự quán Trung Quốc tại Việt Nam**
- **Cơ quan đại diện Đài Loan tại Việt Nam**
- **Kênh khác**

III. RỦI RO TRONG THIẾT KẾ ĐIỀU KHOẢN VÀ THIẾT LẬP NỘI DUNG HỢP ĐỒNG

- Hợp đồng sơ sài
- Chưa giao kết đã thực hiện giao dịch
- Điều khoản thương mại, điều khoản pháp lý
- Thời gian, kinh phí và năng lực tham gia giải quyết tranh chấp
- Dòng tiền thanh toán
- Thuế nhà thầu nước ngoài
- Điều khoản liên chính

I. Điều khoản mẫu

Tiếng Việt:

“Mọi tranh chấp phát sinh từ hoặc liên quan đến hợp đồng này sẽ được giải quyết bằng trọng tài tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) theo Quy tắc tổ tụng trọng tài của Trung tâm này”.

hoặc, *“Mọi tranh chấp phát sinh từ hoặc liên quan đến hợp đồng này sẽ được giải quyết bằng trọng tài tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam bên cạnh Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VIAC) theo Quy tắc tổ tụng trọng tài của Trung tâm này”.*

Tiếng Anh:

“Any dispute arising out of or in relation with this contract shall be resolved by arbitration at the Vietnam International Arbitration Centre (VIAC) in accordance with its Rules of Arbitration”.

or, *“Any dispute arising out of or in relation with this contract shall be resolved by arbitration at the Vietnam International Arbitration Centre at the Vietnam Chamber of Commerce and Industry (VIAC) in accordance with its Rules of Arbitration”.*

Ngoài ra, các bên có thể bổ sung:

(a) số lượng trọng tài viên là [một hoặc ba].

(b) địa điểm trọng tài là [thành phố và/hoặc quốc gia].

(c) luật áp dụng cho hợp đồng là []. - Chỉ áp dụng đối với tranh chấp có yếu tố nước ngoài

(d) ngôn ngữ trọng tài là []. - Chỉ áp dụng đối với tranh chấp có yếu tố nước ngoài hoặc tranh chấp có ít nhất một bên là doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài

II. Điều khoản mẫu áp dụng cho thủ tục rút gọn

Tiếng Việt:

“Mọi tranh chấp phát sinh từ hoặc liên quan đến hợp đồng này sẽ được giải quyết bằng trọng tài tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) theo Quy tắc tố tụng trọng tài của Trung tâm này.

Các bên thỏa thuận rằng tố tụng trọng tài sẽ được tiến hành theo Thủ tục rút gọn quy định tại Điều 37 của Quy tắc tố tụng trọng tài của VIAC.”

Tiếng Anh:

“Any dispute arising out of or in relation with this contract shall be resolved by arbitration at the Vietnam International Arbitration Centre (VIAC) in accordance with its Rules of Arbitration.

The parties agree that any arbitration commenced pursuant to this clause shall be conducted in accordance with the Expedited Procedure set out in Article 37 of the VIAC Rules of Arbitration.”

Ngoài ra, các bên có thể bổ sung:

(a) số lượng trọng tài viên là [một hoặc ba].

(b) địa điểm trọng tài là [thành phố và/hoặc quốc gia].

(c) luật áp dụng cho hợp đồng là []. - Chỉ áp dụng đối với tranh chấp có yếu tố nước ngoài

(d) ngôn ngữ trọng tài là []. - Chỉ áp dụng đối với tranh chấp có yếu tố nước ngoài hoặc tranh chấp có ít nhất một bên là doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài

IV. RỦI RO VỀ KIỂM SOÁT THẨM QUYỀN THÔNG QUA GIAO DỊCH, HỢP ĐỒNG

- Luật doanh nghiệp 2014: Điều 67, 86, 162
 - Tình huống:
 - Thu hồi vốn đầu tư và chiếm đoạt tiền hàng bằng các hợp đồng vô hiệu về thẩm quyền ký kết
- => Phải thường xuyên kiểm tra:
- Thực hiện quyền của bên có quyền
 - Buộc bên liên quan phải thực hiện đúng trình tự chấp thuận
 - Xây dựng cơ chế kiểm soát thẩm quyền.

V. RỦI RO VỀ HÌNH THỨC HỢP ĐỒNG

- Giao kết bằng dữ liệu điện tử, email, wechat
 - Khó khăn khi công chứng, chứng thực, phiên dịch các dữ liệu điện tử.
 - Tuân thủ quy định pháp luật về hình thức hợp đồng đối với loại hợp đồng phải công chứng, chứng thực hoặc phải đăng ký.
- => **Đảm bảo hiệu lực hợp đồng về hình thức**

VI. RỦI RO VỀ NGÔN NGỮ TRONG HỢP ĐỒNG

- Năng lực tiếng Anh
 - Thương nhân Trung Quốc thích sử dụng tiếng Hoa hơn
 - Hợp đồng khi xây dựng bằng tiếng Việt Nam và tiếng Trung Quốc
- => Phải lựa chọn ngôn ngữ áp dụng khi giải quyết tranh chấp.

LỜI KẾT

- 1. Nhận diện rủi ro**
- 2. Phòng ngừa hiệu quả**
- 3. Giao dịch hiệu quả, thành công**

THANK YOU

TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

Trụ sở chính

Tòa nhà VCCI, số 9 Đào Duy anh, Quận Đống Đa, Hà Nội

Điện thoại: (84.4) 3 574 4001 - Fax: (84.4) 3 574 3001

Website: www.viac.vn - Email: info@viac.org.vn

Chi nhánh Thành phố Hồ Chí Minh

Tòa nhà VCCI, số 171 Võ Thị Sáu, Quận 3, Tp. Hồ Chí

Minh

Điện thoại: (84.8) 3 9321632 - Fax: (84.3) 3 932 0119

Website: www.viac.vn - Email: info@viac.org.vn